

בס"ד, ז' בשבט תשפ"ב

09/01/22

תיק מס' 82001

פסק דין חלקי

בעניין שבין

הנתבעים

התובע

1. שותפים במשרד עו"ד

עו"ד נ'

– להלן הנתבעים

– להלן התובע

1. רקע ועובדות מוסכמות

עניינה של התביעה שבפנינו הוא בדרישה לתשלום "דמי הפניה", דהיינו, תשלום שעורך דין שטיפל בתיק של לקוח מסוים וקיבל עבורו שכר טרחה, משלם לעורך הדין שהפנה אליו את הלקוח. כדלהלן.

התובע ושלושת הנתבעים הנם עורכי דין, אשר בעבר היו שותפים במשרד עורכי דין (ללא שותפים אחרים במשרד. להלן: "השותפות" או "המשרד"). המשרד הוקם בשנת 2015, ובאותה עת נכתב מסמך המסדיר את ענייני השותפות (להלן "הסכם ייסוד השותפות" או "הסכם הייסוד"). בסעיף 5.1 להסכם נקבע כי "חבר המפנה לקוח ייטול 15% משכר הטרחה מכל תיקי אותו לקוח".

בסוף שנת 2018 – תחילת שנת 2019 החליטו הצדדים לפרק את השותפות, ובאופן מעשי התובע פרש מהשותפות, ושלושת הנתבעים נשארו שותפים. התקיים הליך בורות בפני עו"ד ד' (להלן: "עו"ד ד'"), ובסופו נחתם הסכם על האופן בו השותפות תפורק (להלן "הסכם פירוק השותפות", או "הסכם הפירוק").

בהסכם הפירוק נקבע כי התובע יקבל סך סופי ומוחלט עבור כל חלקו וזכויותיו בשותפות, וכך נכתב בסעיף 4:

"לרבות כל המגיע לצד א' מכח הסכם השותפות ולרבות דמי הפניה, שכר שעות עבודה, קניית חלקו בשותפות, מע"מ (ככל שיחול), שכ"ט ופיצוי".

בסעיף 6 להסכם זה נקבע כך:

"למרות האמור לעיל בסעיף 4, צד א' ימשיך לקבל דמי הפניה מצד ב' כאמור בהסכם השותפות".

דהיינו למרות האמור בסעיף 4 התובע עדיין יהיה זכאי לקבל דמי הפניה.

לטענת התובע, הנתבעים אינם עומדים בהסכמות שהתגבשו בהסכם הפירוק, שכן הם אינם מעבירים אליו את דמי ההפניה עבור הלקוחות אותם הוא הביא בעבר למשרד. לטענת התובע מקובל שעו"ד שמביא תיקים לעורך דין אחר – זכאי לקבל על כך דמי הפניה בגובה של 30% משכר הטרחה.

הנתבעים טענו שהם לא צריכים לשלם את הסכומים שנתבעו, וכן ישנה תביעה נגדית על חוב שהתובע חייב לנתבע 2, ולכן לא זו בלבד שהתובע לא זכאי לכספים, אלא עליו לשלם מכיסו.

2. המחלוקת בין הצדדים

במהלך הדיון עלו כמה מחלוקות בעניין זכאותו של התובע לקבל את דמי ההפניה, ולהלן סיכומן:

(1) כמה תיקים הפנה התובע אל משרד השותפים: הצדדים נחלקו בשאלה כמה לקוחות שפתחו תיקים הפנה התובע אל משרד השותפים, ומה מצבם הנוכחי של תיקים אלו. הוסכם כי הצדדים יבדקו ויכינו רשימה, הכוללת את שם התיק, האם יש מחלוקת לגביו, מתי התיק נפתח, האם ומתי נסגר, כמה דמי שכ"ט שולמו למשרד. עוד הוסכם כי בהתאם לביורר העובדתי הנ"ל, ולהכרעות בית הדין במחלוקות הבאות, הצדדים ינסו להגיע להסכמות על שיעור דמי ההפניה להם זכאי התובע.

תיקים שעו"ד ד' העביר למשרד: לטענת התובע הוסכם בעבר כי תיקים שעו"ד ד' מעביר למשרד יחשבו כתיקים שהתובע זכאי לדמי הפניה עליהם. לטענתו הדברים נכונים גם לגבי תיקים שהופנו למשרד לפני פרישתו, וגם לגבי תיקים שהופנו לאחר פרישתו. הוא הסכים שלא יהיה נכון להמשיך לנצח את המצב בו הוא זכאי לכספים של דמי ההפניה בגין תיקים אלו.

הנתבעים הודו כי בעבר שולמו לתובע דמי הפניה מתיקי עו"ד ד', ואף הוסכם על כך בפרוטוקול משיבת השותפים (30/03/2016), שם נקבע כי "הפניות תיקים דרך עו"ד ד' שייכים ל[תובע]". אולם לדבריהם התברר שהסכמתם ניתנה בטעות, כי לדברי עו"ד ד', כפי שנאמרו בעת פירוק השותפות, הוא הפנה את התיקים למשרד כמשרד ולא לחלקו של התובע. למרות זאת, לאור הנכתב בסעיף 8 להסכם הפירוק (על מחילת הצדדים זה לזה), הנתבעים אינם תובעים את התובע על דמי ההפניה שקבל עבור תיקים אלו עד פירוק השותפות. בנוסף, עו"ד ד' לא נחשב לקוח, אלא הוא העביר למשרד לקוחות אחרים שפנו אליו. כראיה לכך, כיום תיקיו של עו"ד ד' נחשבים תיקים "יתומים" שאף אחד מהשותפים לא מקבל דמי הפניה בגינם.

(2) תיק "ע"ז": לטענת התובע הוא זכאי לדמי הפניה על תיק זה (להלן: "חברת ע"ז", "תיק ע"ז"). כי הוא פעל רבות כדי להביא את התיק למשרד. אמנם התיק נכנס רק לאחר שהוא פרש, אך זה אינו גורע מזכותו לקבל דמי הפניה, כמו שמקובל בעסקאות תיווך אחרות, שבהן זכאים לדמי תיווך גם אם העסקה נחתמה זמן רב לאחר שהמתווך יצר את הקשר בין הצדדים לעסקה. לטענת התובע מקובל שעו"ד שמביא תיקים לעורך דין אחר – זכאי לקבל על כך 30% דמי הפניה.

לטענת הנתבעים מדובר בתיק שנכנס למשרד רק לאחר פרישתו של התובע. יתר על כן, כל זמן שהתובע היה במשרד, הבעלים של חברת ע"ז – שהנו שותף של התובע בעסקים אחרים – לא רצה להיות מיוצג ע"י המשרד משיקולים עסקיים, כדי "שלא לערב שמחה בשמחה". לכן אין הסכם שמחייב את הנתבעים לשלם דמי הפניה. לפי כללי האתיקה של לשכת עוה"ד, אין חובה לשלם על הפניה אלא אם כן היה הסכם מפורש. נתבע 2 הוסיף שהסיבה היחידה שהבעלים של חברת ע"ז הצטרף כלקוח, היא בגין יכולותיו ויעילותו של נתבע 2 בכתבת חוזים.

(3) הפחתת הוצאות המשרד מדמי ההפניה: לטענת הנתבעים, הגם שמגיעים לתובע דמי הפניה (מוסכם שמגיע, לא מוסכם על איזה תיקים), צריך להפחית מהם את ההוצאות. שהרי בהסכם ייסוד השותפות נכתב שמפחיתים מההכנסות את ההוצאות, ורק ממה שנשאר מחלקים את התשלום לשותפים (סעיף 5.4 בהסכם הייסוד). כיון שיש הוצאות על התיקים, מוצדק להפחית את הוצאות המשרד מההכנסות של התיק. התובע טען שלפי הסכם ייסוד השותפות, את ההוצאות יש לנכות מהכנסות השותפים, לפי אחוזים שכל אחד מהשותפים מקבל מהכנסות המשרד – ככל ששותף מקבל אחוז גבוה יותר מהכנסות המשרד, עליו לכסות אחוזים גבוהים יותר מהוצאות המשרד. וכיון שההכנסות שלו מדמי ההפניה נמוכים בהשוואה להכנסות שאר השותפים במשרד, אין צידוק לנכות מחלקו את ההוצאות. בנוסף, כיון שהוא אינו נהנה מהוצאות המשרד, אין צידוק הגיוני לכך שינכו מחלקו את ההוצאות. לדבריו, אין הגיון שהוא יאלץ לממן הוצאות של המשרד שאין לו שום תועלת מהן, כגון חופשה מאורגנת של עובדי המשרד! אף שהסכם הפשרה מדברי על דמי ההפניה, ומפנה להסכם ההקמה, אבל הכוונה רק למשמעות של המושג, ולאחוזים של דמי ההפניה, ולא להפחתת ההוצאות.

3. תביעה נגדית

נתבע 2 טען כי בעבר הוא תיווך בין התובע לבין צד שלישי, בעסקה בה התובע רצה להשקיע. ואכן לבסוף התובע השקיע בעסקה זו 5.5 מ"ח. הוסכם בעל פה בין נתבע 2 לתובע, שנתבע 2 יהיה זכאי ל-1% אחד מסכום ההשקעה, דהיינו, 55 אש"ח + מע"מ. לדברי נתבע 2, הוא הבהיר לתובע כבר בתחילת העסקה שהוא מוכן להכניס אותו לעסקה רק אם ישולמו לו דמי התיווך, והתובע הסכים לשלם סכום זה. עוד סוכם ביניהם, לטענתו, שהתשלום לא יהיה מיד, אלא רק לאחר שהעסקה תסתיים כעבור 4-5 שנים. הוא לא הסכים להתחשב בטענת התובע שלא מקובל שגם משקיע משלם תיווך, והוא עמד על כך שישולמו לו דמי התיווך, עד שהתובע הסכים. נתבע 2 אמר שההסכם היה בעל פה, ואין לו תיעוד כלשהו בכתב.

לדברי נתבע 2 מדובר בעסקה שאינה חלק מהשותפות של המשרד, כי השותפות היתה רק לעניין מה שקשור בעריכת דין, אך כל הצדדים היו רשאים לעשות עסקים מחוץ לשותפות. לכן, אף שבסעיף 8 להסכם הפירוק נכתב כי אין עוד חובות בין הצדדים, מדובר דווקא בחובות שהיו בקשר לשותפות, ולא בקשר לעניינים הפרטיים של בעלי הדין זה עם זה.

לטענת התובע הוא מעולם לא הסכים לשלם דמי תיווך. הבקשה של נתבע 2 עלתה כבדרך אגב, לאחר שהעסקה הייתה בשלב מאוד מתקדם, ואולי אפילו כבר נחתמה. התובע הוסיף, שדרכו תמיד היא לברר מראש מהם התשלומים שיצטרך לשלם והוא אינו מסכים לשלם תשלומים "בהפתעה", וכך גם לא הסכים במקרה הזה. בשביל ההרגשה הטובה הוא ברר עם חברו, ב', אם נהוג שהמשקיע משלם. חברו השיב שנהוג שהמשקיע לא משלם. גם נתבע 1 אמר במהלך הדיון שגם לפי מה שהוא זוכר, כך השיב מר ב'. בסופו של דבר, הוא אמר חד משמעית לנתבע 2 שהוא לא ישלם דמי תיווך.

4. נושאי הדיון

בירור עובדתי

הכרעה בעניין תשלום דמי הפניה לתובע ובכלל זה תיקי עו"ד ד'

גובה דמי ההפניה

תיק ע"ז

ניכוי ההוצאות מדמי ההפניה

תביעה נגדית

5. בירור עובדתי

כאמור, הצדדים הסכימו לבדוק את הנושא יחד, ובית הדין מברך אותם על שיתוף הפעולה ומקווה שיצליחו להגיע להסכמות שייתרו דיון נוסף.

6. הכרעה בעניין תשלום דמי הפניה לתובע ובכלל זה תיקי עו"ד ד'

דמי הפניה הם בעצם דמי תיווך (חוקי התורה: תיווך ושדכנות תשפ"ב, סעיף 1), כיוון שהם תשלום על הפגשה בין שני צדדים לצורך הגעה להסכם. האם יש מנהג לשלם על הפניית תיק גם כאשר אין הסכם בין עורכי הדין? בכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), תשמ"ו-1986 נקבע כך:

30. עורך דין המעביר ענין לטיפולו המקצועי של חברו, לא יהיה זכאי לחלק בשכר הטרחה אלא אם כן הוסכם במפורש אחרת, ובלבד שאם נבצר מעורך הדין המעביר לטפל בענין בשל הוראות סעיף 14, אסור לו לקבל תשלום כלשהו מעורך הדין המקבל את הענין לטיפולו.

דהיינו, כללי לשכת עוה"ד קובעים שאין תשלום על העברת תיק, אלא אם היה הסכם מפורש. בעבר הכלל היה הפוך – שכל הפניה של תיק מעו"ד אחד לחברו מחייבת בתשלום דמי הפניה, גם אם לא היה הסכם. אולם הכלל השתנה, וכעת נוהג הכלל המצוטט לעיל. מבחינת המנהג – להבנת בית הדין, המבוססת על כמה וכמה פסקי דין

של בתי המשפט, אין מנהג לשלם על הפניית תיק מעו"ד אחד לחברו. אדרבה, מעולם לא נטען שיש מנהג לשלם, אלא תמיד הטענה הייתה שישנו הסכם מפורש ושרק בגינו קמה עילה לתשלום דמי הפניה (ראו למשל בד"מ (ת"א) 102/06 הועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בתל אביב-יפו נ' פלוני; תא"מ (ת"א) 32245-11-09 עו"ד תומר אלנתן נ' עו"ד אמיר דוד כצנלסון).

בנדון דידן יש חוזה בין הצדדים (יש התייחסות לנושא זה גם בהסכם הייסוד וגם בהסכם השיתוף), שקובע תשלום על דמי הפניה. יש לדון בשלוש תקופות:

1) תיקים שנפתחו ונגבה עליהם שכ"ט לפני פירוק השותפות, אלא שהתובע לא קיבל עליהם תשלום, להלן תקופה 1.

2) תיקים שנפתחו לפני פירוק השותפות, ושכ"ט עליהם עדיין לא שולם עד המועד של חתימת הסכם הפירוק, להלן, תקופה 2.

3) תיקים שנפתחו אחרי פירוק השותפות, מלקוחות שאותם התובע הפנה למשרד, לפני או אחרי הפירוק, להלן, תקופה 3.

בהסכם ישנה מעין סתירה בין סעיף 4, הקובע שהתובע כבר קיבל סכום סופי ומוסכם על דמי ההפניה (בנוסף לרכיבים אחרים), לבין סעיף 6 הקובע שלמרות האמור בסעיף 4 התובע ימשיך לקבל דמי הפניה.

להבנתנו המשמעות הפשוטה של החוזה היא, שסעיף 4 נסוב לגבי דמי הפניה על שכ"ט שנתקבל לפני הפרישה (תקופה 1), וסעיף 6 נסוב על שכ"ט שנגבה אחרי הפרישה (תקופה 2). וליתר דיוק: שהתובע אינו זכאי לתשלום דמי הפניה על שכ"ט שכבר נגבה עד "המועד הקובע" שהוזכר בהסכם הפירוק. וזכאי לדמי הפניה שייגבו מ"המועד הקובע" ואילך.

לגבי דמי הפניה על תיקים שהגיעו לאחר פירוק השותפות (תקופה 3), או מלקוחות שהתובע הפנה למשרד אחרי פרישתו, אין התייחסות מפורשת בהסכם הפירוק – מחד ההסכם אינו כותב במפורש שהתובע יהיה זכאי על דמי הפניה כאלו, אך מאידך ההסכם אינו שולל זאת.

אולם, היות שבהסכם השיתוף נקבע במפורש ללא הסתייגות, בסעיף 6.2.2: "שותף שהפנה לקוחות ופרש, יוסיף ליטול חלק בדמי ההפניה של הלקוחות שהפנה למשרד", משתמע שהשותף הפורש ימשיך לקבל דמי הפניה לעד ולעולם.

מכאן לתיקים שעו"ד ד' העביר למשרד. חוזה בין צדדים מתפרש בראש ובראשונה לפי הרקע הספציפי של היחסים ביניהם. בין הצדדים היה רקע חוזי ברור על תשלום דמי הפניה לתובע על תיקי עו"ד ד'. כך עולה מהפרוטוקול שנערך ב- 30/03/2016. כיון שהצדדים הסדירו והסכימו לפני הסכם הפירוק שדמי ההפניה על תיקי

עו"ד ד' ישולמו לתובע, ולא הסכימו במפורש אחרת, אזי הסכם הפירוק נחתם על רקע הסכמה זאת, והוא מחייב את הנתבעים לשלם דמי הפנייה גם על תיקים אלו.

לסיכום: התובע אינו זכאי לדמי הפניה על שכ"ט ששולם לפני הפירוק. התובע זכאי לתשלום על שכ"ט ששולם לאחר הפירוק, מלקוחות שאותם הוא הפנה למשרד לפני או אחרי הפרישה. ובכלל זה על תיקי עו"ד ד'.

7. גובה דמי הפניה

לבית הדין לא ברור האם דרישת התובע היא לתשלום דמי הפניה בשיעור 30% או 15%, ולכן ראינו לנכון להבהיר את עמדתנו בסוגיה זו.

כפי שנכתב לעיל דעת בית הדין היא, שמקור החיוב בתשלום דמי הפניה אינו מכוח המנהג אלא מכוח הסכם כתוב – הסכם הייסוד. בנידון דין חובת התשלום שנקבעה בהסכם הייסוד היא של 15% משכר הטרחה.

אף שבהסכם הפירוק לא הוגדר מהו סכום דמי הפניה, מכיון שהסכם הפירוק מפנה להסכם הייסוד, הרי שחובת תשלום דמי הפניה הנובעת מהסכם הפירוק, כפופה לנאמר לגבי דמי הפניה בהסכם הייסוד. הן בגובה הסכום והן לגבי תנאים נוספים, כפי שיתבאר להלן בפרק העוסק בניכוי ההוצאות.

לסיכום: דמי הפניה הנזכרים הם בשיעור 15% משכר הטרחה.

8. תיק ע"ז

הבאנו לעיל את לשון סעיף 30 לתקנות האתיקה של לשכת עורכי הדין. סעיף זה קובע שעו"ד לא יהיה זכאי לדמי הפניה. תקנות הלשכה אוסרות על עו"ד לקבל תשלום על הפניה, "אם נבצר מעורך הדין המעביר לטפל בענין בשל הוראות סעיף 14". דהיינו גם אם היה הסכם שקובע תשלום דמי הפניה, אם נבצר מעורך הדין המפנה לתת שירות משפטי לאותו לקוח – הוא לא זכאי לדמי הפניה.

בסעיף 14 קובעות התקנות שעו"ד לא ייתן שירות משפטי ללקוח "אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל עניין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת". בנדון שלפנינו הודה התובע עצמו שהוא לא יכול היה לקבל עליו את הייצוג, ואף ציין כי "יש מניעה אתית על פי חוק ש[נהבעלים של חברת ע"ז] יגיע (=למשרד) כשאני שם" (פרוטוקול עמ' 10 שו' 4) ונימוק זה בוודאי אינו פחות משקל מאשר חוסר יכולת לקבל תיק "בשל עומס עבודה". לכן אין חיוב דמי הפניה על תיק זה.

אף שבית הדין דן לפי דין תורה, בנדון זה אין צורך להיכנס לשאלה האם לתקנות עורכי הדין יש מעמד של "דינא דמלכותא דינא" באופן שגובר על ההסכמות בין הצדדים, משום שיש לפרש את ההסכם בין הצדדים על פי אומדן דעתם, ויש להניח שהצדדים להסכם לא היו מסכימים לדבר שיש בו עבירה על כללי האתיקה.

לסיכום: הנתבעים לא צריכים לשלם דמי הפניה על תיק ע"ז.

9. ניכוי הוצאות מדמי הפניה

הסכם הפירוק מפנה להסכם ייסוד השותפות. אפשר לפרשו לכאן ולכאן: כלומר, שהוא מפנה להסכם ייסוד השותפות כולו, ושם אכן מופיע ניכוי של הוצאות. מאידך, אפשר לפרש שהוא מפנה רק לסעיף המזכיר את דמי הפניה, במנותק מהניכוי של הוצאות.

גם מבחינת ההגיון, יש הגיון לכאן ולכאן: מחד, אין צידוק לכך שינכו מהכספים של התובע את מה שהמשרד מוציא לשם רווחת השותפים. מאידך, ניהול תיק כרוך בהוצאות, ויש הגיון לנכות מדמי הפניה את הוצאות שכרוכות בתיק הספציפי הזה.

היות שהתובע הוא "המוציא מחבירו", ולאור הכלל שבמקרים של ספיקות בפרשנות חוזה "יד בעל השטר על התחתונה" (חוקי התורה: פרשנות הסכמי ממון תשפ"א, סעיף 18), יש להכריע ולפרש שהסכם הפירוק מפנה ומתייחס להסכם השותפות על כל פרטיו, ולכן יש להפעיל את מנגנון ניכוי הוצאות גם על דמי הפניה שעל הנתבעים לשלם לתובע לאחר שפרש, ולנכות מדמי הפניה להם הוא זכאי את חלקו בהוצאות. למעשה, נראה שלניכוי הוצאות תהיה השפעה נמוכה ביותר, בגלל מנגנון ניכוי הוצאות שנקבע בהסכם הייסוד. להלן, לשון סעיף 5.4:

חלוקת הוצאות:

- 5.4.1. 10% משכר הטרחה בכל תיק יוקצו לתשלום הוצאות הכלליות של המשרד.
 - 5.4.2. לא הספיק סכום זה להוצאות המשרד באותה שנה, ייגרעו הוצאות מהסכום שהוקצה לדיבידנד.
 - 5.4.3. לא הספיקו הסכומים האמורים בס' 5.4.1 ובס' 5.3 להוצאות המשרד באותה שנה, ייגרע כל סכום הוצאות מהסכומים המגיעים לחברים על פי סעיפים 5.1 ו-5.2 על פי יחס. לדוגמה: חבר שזכאי ל-40% מכלל הסכומים האמורים בסעיפים 5.1 ו-5.2, ישלים 40% מהסכום החסר לכיסוי מלוא הוצאות. חבר שזכאי ל-10% מהסכומים האמורים, ישלים 10% מהסכום החסר לכיסוי מלוא הוצאות.
 - 5.4.4. נותרה יתרה בסכום שהוקצה להוצאות לאחר ששולמו מלוא הוצאות המשרד, תצורף היתרה לדיבידנד ותחולק בין השותפים בשווה.
 - 5.4.5. היו הוצאות יתרות על ההכנסות, תשולם היתרה על ידי כל השותפים בשווה.
- לפי הסכם הייסוד (סעיפים 5.1-5.3), חלוקת שכ"ט צריכה להתחלק לפי היחס הבא: 15% דמי הפניה; 50% דמי טיפול; 25% דיבידנד; 10% הוצאות כלליות של המשרד.

במידה וההוצאות הכלליות של המשרד גדולות מ-10% של כלל שכר הטרחה של כל התיקים במשרד, ישולמו ההוצאות מהדיבידנד מכלל התיקים שבמשרד.

אם גם הדיבידנד אינו מכסה את כלל ההוצאות, ישולמו יתר ההוצאות על פי יחס התקבולים שכל אחד מהשותפים מקבל.

נמצא שהתובע "חשוף" לתשלום ההוצאות רק אם הוצאות המשרד גדולות מ-35% מההכנסות. וגם אז, עליו להשתתף בהוצאות רק כפי האחוזים שהוא מקבל מכלל שכ"ט של המשרד.

הצדדים לא הביאו לפנינו תחשיבים על גובה ההכנסות וההוצאות של המשרד, אך לאור הנ"ל מסתבר שלא יהיה מדובר בניכוי הוצאות בסכומים משמעותיים.

לסיכום: מדמי ההפניה להם זכאי התובע יש נכות את חלקו בהוצאות, לפי הכללים שנקטו בהסכם ייסוד השותפות. אולם למעשה, מסתבר שלא יהיה מדובר בסכומים משמעותיים.

10. תביעה נגדית

הטענה של נתבע 2 היא להתחייבות לתשלום דמי תיווך ללא הסכם בכתב, התחייבות כזו מוגדרת בהלכה כמלווה בעל פה שהתובע מכחיש. במקרה זה, מדובר בטענת ברי נגד טענת ברי, שהדין הוא המוציא מחברו עליו הראייה.

מי המוציא? האם גם התובע נחשב "מוציא מחברו" בגלל שהוא טוען שחייבים לו כספים על דמי הפניה?

בשולחן ערוך (חו"מ עה, ז) נפסק:

[טען התובע:] מנה לי בידך,

[השיב הנתבע:] אין לך בידי כלום או שטען יש לי בידך כנגדו כסות או כלים...

כיון שכופר בכל פטור משבועת התורה ונשבע היסת.

וכתב שם הש"ך שהנאמנות בטענת "יש לי בידך כנגדו כסות או כלים" היא רק במיגו דלהד"ם או במיגו דפרעתו.

המקרה שבשולחן ערוך דומה למקרה שלפנינו, בו התובע טוען "מנה לי בידך" ונתבע 2 טוען "יש לי בידך כנגדו". אלא שבנדון שלפנינו, נתבע 2 אינו יכול להכחיש (לטעון להד"ם) על התביעה לתשלום דמי הפניה, כי ישנן ראיות ברורות לכך שנוצר חוב. אי אפשר לקבל גם טענת "פרעתי", כי היום לכל תשלום בסדר גודל של אלפי ש"ח צריך להיות שובל של ניירת שילוה אותו, ובמקום שצפויות להיות ראיות אנו דורשים שהראיות יובאו לפני בית הדין. על דרך דברי איסי בין יהודה לגבי שומרים (בבא מציעא פג ע"א) "היכא דאיכא ראייה - יביא ראייה ויפטר... אין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראייה ויפטר". נמצא שלנתבע 2 אין מיגו דלהד"ם וגם לא מיגו דפרעתי, ולכן אינו נאמן בטענת "יש לי בידך כנגדו".

לסיכום: הטענה הנגדית של נתבע 2 אינה מתקבלת, משום שהיא טענה חלשה שאינה מגובה בראיות לכך שנוצר חוב. בעוד שתביעתו של התובע מוצקה ואינה ניתנת להכחשה.

אמנם במקרה של הכחשה כזו יכול נתבע 2 להשביע את התובע שבועת היסת, כדין כופר הכל, אלא שהיום בתי הדין נוהגים שלא להשביע את בעלי הדין, ובמקום זאת פודים את השבועה בפיצוי כלשהו לפי שיקול דעת בית הדין.

בנדון דידן, נתבע 2 הודה שאין זה נהוג שגם משקיע הכספים משלם תיווך על העסקה (לכל הפחות - הוא הודה שכך אמר חברו של התובע). לכן, דמי פדיון השבועה יהיו על הצד הנמוך, ובכל מקרה לא יותר משליש התביעה הנגדית (לא יותר מ-18 אש"ח). אנו מבקשים מהצדדים לנסות להגיע להבנות בעניין זה, לאור העקרונות ההלכתיים שהצגנו לעיל.

לסיכום: אנו מבקשים מהצדדים להגיע לפשרה בעניין זה. כאשר תקרת התשלום היא 18,000 ₪. לחלופין, אנו מציעים לצדדים להגיש לבית הדין מכתבים סגורים ובהם יירשם הסכום שנראה להם מתאים לפשרה, ובית הדין יבחר את הסכום הקרוב יותר מבין שני הסכומים. לחילופי חילופין, אם הצדדים אינם מקבלים אחת משתי ההצעות הנ"ל, בית הדין יקבע מה יהיה סכום פדיון השבועה.

11. החלטות

1. הוסכם כי הצדדים יערכו בירור עובדתי מהם התיקים שהתובע הפנה למשרד הנתבעים, ושעליהם הוא זכאי לקבל דמי הפניה, בהתאם להכרעות הבאות.
2. התובע, עו"ד נ', אינו זכאי לדמי הפניה על שכ"ט ששולם לפני הפירוק 01/02/2019.
3. התובע זכאי לתשלום על שכ"ט ששולם לאחר הפירוק 01/02/2019, מלקוחות שאותם הוא הפנה למשרד לפני או אחרי מועד זה. ובכלל זה על תיקי עו"ד ד'. גובה דמי ההפניה 15% משכר הטרחה.
- הצדדים יודיעו אם הם מעוניינים שבית הדין יכריע גם לעניין דמי הפניה בתיקים עתידיים, וישלחו טיעונים בכתב בעניין זה.
4. הנתבעים אינם צריכים לשלם דמי הפניה על תיק עלי זהב.
5. מדמי ההפניה להם זכאי התובע יש נכות את חלקו בהוצאות, לפי הכללים שנקטו בהסכם ייסוד השותפות. אולם למעשה, מסתבר שלא יהיה מדובר בסכומים משמעותיים, עד כדי כך שיתכן שעריכת החשבון מהווה עיסוק בזוטות.
- אנו מבקשים מהצדדים להגיע להסכמה על שיעור דמי ההוצאות שאותו יש לנכות מדמי ההפניה, ולחסוך לבית הדין ולצדדים עיסוק נרחב בדברים שפירותיהם מועטים.
6. אנו מבקשים מהצדדים להגיע לפשרה בעניין התביעה הנגדית, כאשר ברקע הפשרה פדיון שבועה שבה התחייב התובע. תקרת התשלום בפשרה היא לכל היותר 18,000 ₪.
- לחלופין, אנו מציעים לצדדים להגיש לבית הדין מכתבים סגורים ובהם יירשם הסכום שנראה להם מתאים לפשרה, ובית הדין יבחר את הסכום הקרוב יותר מבין שני הסכומים.
- לחלופי חלופין, אם הצדדים אינם מקבלים אחת משתי ההצעות הנ"ל, בית הדין יקבע מה יהיה סכום פדיון השבועה.
7. הצדדים יעדכנו את בית הדין עד ראש חודש שבט (03/01/22) אם הושגו הבנות בעניין סעיפים 1, 5, 6. ככל שיהיה צורך בית הדין יכריע בעצמו בסוגיות.
8. כאשר תתקבל החלטה סופית על ידי בית הדין יוכרע גם עניין הוצאות המשפט ותינתן ארכה לערעור.

"והאמת והשלום אהבו"

בזאת באנו על החתום

היום ז' בשבט תשפ"ב 09 בינואר 2022

הרב בניה מינצר

אהרן פלדמן, אב"ד

הרב מבורך טויטו